

ΑΡΧΑΙΑ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: 23-4-2014

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ
ΠΛΑΤΩΝΑ ΠΡΩΤΑΓΟΡΑΣ (321B6-323A)

Ἄτε δὴ οὖν οὐ πάνυ τι σοφός ὢν ὁ Ἐπιμηθεύς ἐλαθεν αὐτόν καταναλώσας τὰς δυνάμεις εἰς τὰ ἄλογα· λοιπὸν δὴ ἀκόσμητον ἔτι αὐτῷ ἦν τὸ ἀνθρώπων γένος, καὶ ἠπόρει ὅ,τι χρήσαιτο. Ἀποροῦντι δέ αὐτῷ ἔρχεται Προμηθεύς ἐπισκεψόμενος τὴν νομὴν, καὶ ὁρᾷ τὰ μὲν ἄλλα ζῶα ἐμμελῶς πάντων ἔχοντα, τὸν δὲ ἀνθρώπον γυμνόν τε καὶ ἀνυπόδητον καὶ ἄστρωτον καὶ ἄοπλον· ἤδη δέ καὶ ἡ εἰμαρμένη ἡμέρα παρῆν, ἐν ἣ ἔδει καὶ ἀνθρώπον ἐξιέναι ἐκ γῆς εἰς φῶς. Ἀπορία οὖν σχόμενος ὁ Προμηθεύς ἦντινα σωτηρίαν τῷ ἀνθρώπῳ εὕροι, κλέπτει Ἥφαιστου καὶ Ἀθηνᾶς τὴν ἐντεχον σοφίαν σὺν πυρὶ - ἀμήχανον γάρ ἦν ἀνευ πυρός αὐτὴν κτητὴν τῷ ἢ χρησίμην γενέσθαι - καὶ οὕτω δωρεῖται ἀνθρώπῳ. Τὴν μὲν οὖν περὶ τὸν βίον σοφίαν ἀνθρώπος ταύτῃ ἔσχεν, τὴν δὲ πολιτικὴν οὐκ εἶχεν· ἦν γάρ παρὰ τῷ Δίῳ. Τῷ δὲ Προμηθεὶ εἰς μὲν τὴν ἀκρόπολιν τὴν τοῦ Διὸς οἰκησιν οὐκέτι ἐνεχώρει εἰσελθεῖν - πρὸς δέ καὶ αἱ Διὸς φυλακαὶ φοβεραὶ ἦσαν - εἰς δέ τὸ τῆς Ἀθηνᾶς καὶ Ἥφαιστου οἰκημα τὸ κοινόν, ἐν ᾧ ἐφιλοτεχνεῖτην, λαθῶν εἰσέρχεται, καὶ κλέψας τὴν τε ἔμπυρον τέχνην τὴν τοῦ Ἥφαιστου καὶ τὴν ἄλλην τὴν τῆς Ἀθηνᾶς δίδωσιν ἀνθρώπῳ, καὶ ἐκ τούτου εὐπορία μὲν ἀνθρώπῳ τοῦ βίου γίγνεται, Προμηθεὶα δὲ δι' Ἐπιμηθεῖα ὑστερον, ἥπερ λέγεται, κλοπῆς μετῆλθεν.

[...]Οὕτω δὴ παρεσκευασμένοι κατ' ἀρχὰς ἀνθρώποι ᾤκουν σποράδην, πόλεις δὲ οὐκ ἦσαν. ἀπώλλυντο οὖν ὑπὸ τῶν θηρίων διὰ τὸ πανταχῇ αὐτῶν ἀσθενέστεροι εἶναι, καὶ ἡ δημιουργικὴ τέχνη αὐτοῖς πρὸς μὲν τροφήν ἱκανὴ βοηθός ἦν, πρὸς δὲ τὸν τῶν θηρίων πόλεμον ἐνδεής - πολιτικὴν γάρ τέχνην οὐπω εἶχον, ἧς μέρος πολεμικὴ - ἐζήτουν δὴ ἀθροίζεσθαι καὶ σώζεσθαι κτίζοντες πόλεις· ὅτ' οὖν ἀθροισθεῖεν, ἠδίκουν ἀλλήλους ἄτε οὐκ ἔχοντες τὴν πολιτικὴν τέχνην, ὥστε πάλιν σκεδαννύμενοι διεφθείροντο. Ζεὺς οὖν δείσας περὶ τῷ γένει ἡμῶν μὴ ἀπόλοιτο πᾶν, Ἐρμῆν πέμπει ἄγοντα εἰς ἀνθρώπους αἰδῶ τε καὶ δίκην, ἵν' εἶεν πόλεων κόσμοι τε καὶ δεσμοὶ φιλίας συναγωγοί.[...]

A. Από το κείμενο που σας δίνεται να μεταφράσετε το απόσπασμα: «Τὴν μὲν οὖν περὶ τὸν βίον σοφίαν.....τὸν τῶν θηρίων πόλεμον ἐνδεής».

Μονάδες 10

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1α. Ποιο το περιεχόμενο των ὁρων: «ἐντεχνος σοφία» καὶ «ἐμπυρος τέχνη»; (μονάδες 7)

1β. Τι συμβολίζει ἡ κλοπὴ τῆς φωτιάς ἀπὸ τον Προμηθεῖα; (μονάδες 8)

Μονάδες 15

2α. Ποια εἶναι ἡ συνεισφορὰ του Δία στον πολιτισμό, σύμφωνα με το μῦθο του Πρωταγόρα; (μονάδες 8)

2β. Σε τι διαφέρει ἡ προσφορὰ του Δία ἀπὸ το δῶρο τῆς φωτιάς του Προμηθεῖα; (μονάδες 7)

Μονάδες 15

3. Τι γνωρίζετε για τη μαιευτική μέθοδο του Σωκράτη;

Μονάδες 10

4. Να βρείτε με ποιες λέξεις του κειμένου συγγενεύουν ετυμολογικά οι παρακάτω: λήθη, λιπόσαρκος, αεροπόρος, μελωδία, γονίδιο, προνομιούχος, ισθμός, πανωλεθρία, άφιξη, άξονας.

Μονάδες 10

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ!!!

ΤΑ ΘΕΜΑΤΑ ΕΠΙΜΕΛΗΘΗΚΑΝ ΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ:

ΚΑΡΑΒΑΣΙΔΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

ΚΟΒΑΛΑ ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ

ΤΣΕΛΙΟΥ ΚΑΤΕΡΙΝΑ

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ (ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ)

ΤΑΞΗ: Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

23/04/2014

A. ΚΕΙΜΕΝΟ

Δημοσθένης Ἐπιτάφιος, 1

Ἐπειδὴ τοὺς ἐν τῷδε τῷ τάφῳ κειμένους, ἄνδρας ἀγαθοὺς ἐν τῷ πολέμῳ γεγονότας, ἔδοξεν τῇ πόλει δημοσίᾳ θάπτειν καὶ προσέταξεν ἔμοι τὸν νομιζόμενον λόγον εἰπεῖν ἐπ' αὐτοῖς, ἐσκόπουν μὲν εὐθὺς ὅπως τοῦ προσήκοντος ἐπαίνου τεύξονται, ἐξετάζων δὲ καὶ σκοπῶν ἀξίως εἰπεῖν τῶν τετελευτηκότων ἐν τι τῶν ἀδυνάτων ἠύρισκον ὄν. Οἱ γὰρ τὴν ὑπάρχουσαν πᾶσιν ἔμφυτον τοῦ ζῆν ὑπερεῖδον ἐπιθυμίαν, καὶ τελευτῆσαι καλῶς μᾶλλον ἠβουλήθησαν ἢ ζῶντες τὴν Ἑλλάδ' ἰδεῖν ἀτυχοῦσαν, πῶς οὐκ ἀνυπέρβλητον παντὶ λόγῳ τὴν αὐτῶν ἀρετὴν καταλελοίπασιν; Ὅμοίως μέντοι διαλεχθῆναι τοῖς πρότερόν ποτ' εἰρηκόσιν ἐνθάδ' εἶναι μοι δοκεῖ.

κεῖμαι: εἶμαι θαμμένος

δημοσίᾳ: με δημόσια δαπάνη, με ἔξοδα τῆς πολιτείας

τὸν νομιζόμενον λόγον: τὸν καθιερωμένο λόγο

ὑπερεῖδον: τοῦ ρ. ὑπεροράω-ῶ: περιφρονῶ, ἀδιαφορῶ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να μεταφράσετε το κείμενο (20)

2. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

α. τῷδε τῷ τάφῳ: τὴν ἴδια πτώση τοῦ ἄλλου ἀριθμοῦ

εὐθὺς: τὸν υπερθετικό βαθμό

ἀξίως: τὴν ονομαστική πληθυντικού ἀριθμοῦ τοῦ θηλυκοῦ γένους στο συγκριτικό βαθμό

τῶν τετελευτηκότων: τὸν ἴδιο τύπο στο θηλυκό γένος

ἐν τι: τὸν ἴδιο τύπο στο ἀρσενικό γένος (5)

β. κειμένους: τὸ γ' ἐνικό πρόσωπο τῆς υποτακτικῆς στον ἴδιο χρόνο

προσέταξεν: τὸ β' ἐνικό πρόσωπο τῆς προστακτικῆς στον ἴδιο χρόνο

τὸν νομιζόμενον: τὸν ἴδιο τύπο στον παθητικό μέλλοντα

τεύξονται: τὸ β' πληθυντικό πρόσωπο τῆς υποτακτικῆς στον ἀόριστο β'

ζῶντες: τὸ γ' πληθυντικό πρόσωπο τῆς οριστικῆς στον ἴδιο χρόνο (5)

3 α. θάπτειν, τοῦ ἐπαίνου, τῶν ἀδυνάτων, ἰδεῖν, τοῖς εἰρηκόσιν: να χαρακτηριστοῦν συντακτικά οι παραπάνω λέξεις (5)

β. ὅπως τοῦ προσήκοντος ἐπαίνου τεύξονται: να μετατραπεί το απόσπασμα σε ευθύ λόγο (3)

γ. τὸν νομιζόμενον λόγον: να αναλύσετε τη μετοχή στην αντίστοιχη δευτερεύουσα πρόταση (2)

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ !

Επιμέλεια θεμάτων:
Βαβούρα Μαρία
Βαβαρούτσος Βίκτωρ